

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7MCdo/1/2010
Identifikačné číslo spisu: 8808201886
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2011
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Švecová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2011:8808201886.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Švecovej a sudcov JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Mariána Sluka, Phd. v právnej veci navrhovateľa JUDr. Z., bývajúceho vo K., proti odporcovi Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, so sídlom vo Vranove nad Topľou, Nám. Slobody 5, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 4 C 44/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. septembra 2009 sp. zn. 11 Co 27/2009 a rozsudku Okresného súdu vo Vranov nad Topľou z 19. februára 2009 č. k. 4 C 44/2008 - 182, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie z a m i e t a.

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom z 19. februára 2009 č. k. 4 C 44/2008 - 182 v spojení s uznesením z 27. januára 2010 (čl. 233) určil, že výpoveď odporcu z pracovného pomeru daná navrhovateľovi z dôvodu zrušenia pracovného miesta podľa § 63 ods. 1 písm. b / Zákonníka práce je neplatná a pracovný pomer navrhovateľa (ako zamestnanca) u odporcu (ako zamestnávateľa) naďalej trvá. Odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 1 085, 41 € na účet jeho právnej zástupkyne do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že odporca dal navrhovateľovi výpoveď z pracovného pomeru z dôvodu nadbytočnosti podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce doručení mu dňa 24. júla 2007 , v ochrannej dobe (počas práceneschopnosti) , kedy platil zákaz výpovede (§ 64 ods. 1 Zákonníka práce). Z tohto dôvodu ju považoval za neplatnú a preto nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími (navrhovateľom) tvrdými dôvodmi jej neplatnosti. Za irelevantné považoval tvrdenia odporcu, že v čase doručovania výpovede nevedel o práceneschopnosti navrhovateľa a že práceneschopným bol od 24. 7. 2007 až od 11. 00 hod (doklad o práceneschopnosti navrhovateľa bol vystavený 24. 7. 2007). Za nedôvodné vyhodnotil aj námietky odporcu týkajúce sa včasnosti podania návrhu na určenie neplatnosti výpovede. Keďže ochranná doba (práceneschopnosť trvajúca od 24. júla 2007) navrhovateľa skončila k 31. decembru 2007 (od 1.

januára 2008 bol práceneschopným) a neplatnosť skončenia pracovného pomeru možno na súde uplatniť najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa , keď sa mal pracovný pomer skončiť (§ 77 Zákonníka práce) t. j. v danom prípade uplynutím posledného dňa ochrannej doby , návrh bol podaný (29. februára 2008) včas . O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie odporcu rozsudkom z 30. septembra 2009 sp. zn. 11 Co 27/2009 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 O. s. p.). Odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 141, 20 € na účet jeho právnej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným prvostupňovým súdom ako aj z neho vyplývajúcim právnym posúdením veci a tiež s jeho odôvodnením, na ktoré v podrobnostiach poukázal (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Dodal, že je nesporné, že práceneschopnosť navrhovateľa trvala od 24. júla 2007 do 31. decembra 2007 (čl. 62 spisu) . V čase dania výpovede (24. júla 2007) bol v ochrannej dobe , kedy platil zákaz výpovede . V zmysle § 64 ods. 2 Zákonníka práce , ak výpovedná doba mala uplynúť v ochrannej dobe , pracovný pomer sa skončí uplynutím posledného dňa ochrannej doby . V danom prípade práceneschopnosť navrhovateľa skončila 31. decembra 2007, preto dvojmesačná prekluzívna lehota na uplatnenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru začala plynúť 1. januára 2008 a skončila 29. februára 2008 (piatok) . Ak potom navrhovateľ podal návrh dňa 29. februára 2008 , podal ho riadne a včas. Preto odvoláciu námietku odporcu vyhodnotil za nedôvodnú a iné odvolacie námietky uplatnené neboli. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu ako aj proti rozsudku okresného súdu podal na podnet odporcu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky . Navrhol , aby ich dovolací súd zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu. Namietal nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov v otázke včasnosti uplatnenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru navrhovateľom (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Uviedol, že na uplatnenie neplatnosti skončenia pracovného pomer (výpoveďou, okamžitým skončením , skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou) zákon ustanovuje lehotu dvoch mesiacov, ktorá začína plynúť odo dňa , keď sa mal pracovný pomer skončiť (§ 77 Zákonníka práce). Ide o hmotnoprávnu lehotu, t. j. posledný deň tejto lehoty musí byť návrh na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru podaný na súde. Ak sa návrh nepodal na súde najneskôr v posledný deň uvedenej lehoty, nárok zaniká . Túto skutočnosť (zachovanie prekluzívnej lehoty) súd skúma z úradnej povinnosti bez ohľadu na námietky účastníkov konania. V danom prípade mali súdy preukázané, že navrhovateľovi bola výpoveď doručená 24. júla 2007 , od ktorého dňa bol práceneschopný až do 31. decembra 2007. Súdy nesprávne pri posúdení včasnosti uplatnenia neplatnosti výpovede vychádzali z ustanovenia § 64 ods. 2 Zákonníka, ktorý sa ale aplikuje pri výpovedi danej pred začiatkom ochrannej doby. Navrhovateľovi začala v zmysle § 62 ods. 2 Zákonníka práce plynúť trojmesačná výpovedná doba (pracovný pomer trval viac ako 5 rokov) od 1. augusta 2007 a skončila 31. októbra 2007, nie 31. decembra 2007, lebo bola daná v ochrannej dobe a nie pred jej začiatkom . Nie je preto možné u navrhovateľa, ktorému bola výpoveď doručená počas jeho práceneschopnosti t. j. v ochrannej dobe, ustanovenie § 64 ods. 2 Zákonníka práce aplikovať. Začiatok a plynutie lehoty na uplatnenie práva na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru nemôže ovplyvniť ani prípadná práceneschopnosť zamestnanca (R 119/99). Z uvedeného vyplýva, že návrh na určenie neplatnosti výpovede (§ 77 Zákonníka práce) mohol navrhovateľ podať najneskôr do 31. decembra 2007 , ale návrh podal až 29. februára 2008, teda po uplynutí dvojmesačnej prekluzívnej lehoty.

Navrhovateľ s právnym názorom vysloveným v mimoriadnom dovolaní nesúhlasil. Navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Konštatoval, že jeho práceneschopnosť trvala od 24. júla 2007 do 31. decembra 2007 , teda v čase dania výpovede (24. júla 2007) bol v ochrannej dobe , kedy platil zákaz výpovede. Dvojmesačná prekluzívna lehota na uplatnenie nároku z neplatného skončenia pracovného pomeru výpoveďou začala plynúť od 1. januára 2008 do 29. februára 2008. Preto návrh podal (29. februára 2008) riadne a včas. Výsporiadanie sa súdov nižších stupňov s otázkou plynutia lehoty na podanie návrhu na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru vrátane účinkov ochrannej doby považoval za zákonné, spravodlivé a námietky v mimoriadnom dovolaní za nedôvodné.

Odporca sa k mimoriadnemu dovolaniu (ani vyjadreniu navrhovateľa k mimoriadnemu dovolaniu) nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods.3 O. s. p.)

, po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O. s. p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia krajského a okresného súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 243e ods. 2 O. s. p. mimoriadne dovolanie možno podať len proti tomu výroku súdneho rozhodnutia, ktorý účastník konania, osoba dotknutá týmto rozhodnutím namieta.

Podľa ods. 3 tohto ustanovenia generálny prokurátor Slovenskej republiky nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 242 ods. 2 O. s. p.).

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takéto vady konania neboli v mimoriadnom dovolaní namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa ustanovenia § 62 ods. 1 Zákonníka práce (v znení účinnom do 31. 8. 2009) ak je daná výpoveď, pracovný pomer sa skončí uplynutím výpovednej doby. Výpovedná doba je rovnaká pre zamestnávateľa aj zamestnanca a je najmenej dva mesiace. Ak je daná výpoveď zamestnancovi, ktorý odpracoval u zamestnávateľa najmenej päť rokov, je výpovedná doba tri mesiace.

Podľa ods. 2 výpovedná doba začína plynúť od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení výpovede a skončí sa uplynutím posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca, ak nie je ustanovené inak.

Podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce (vo vyššie uvedenom znení) zamestnávateľ nesmie dať zamestnancovi výpoveď v ochrannnej dobe, a to v dobe, keď je zamestnanec uznaný dočasne za práceneschopného pre chorobu alebo úraz, ak si túto neschopnosť úmyselne nevyvolal alebo nespôsobil pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok, a v dobe od podania návrhu na ústavné ošetrovanie alebo od nástupu na kúpeľnú liečbu až do dňa ich skončenia.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia ak je zamestnancovi daná výpoveď pred začiatkom ochrannnej doby tak, že by výpovedná doba mala uplynúť v ochrannnej dobe, pracovný pomer sa skončí uplynutím posledného dňa ochrannnej doby okrem prípadov, keď zamestnanec oznámi, že na predĺžení pracovného pomeru netrvá.

Podľa ustanovenia § 77 Zákonníka práce neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

Podľa čl. 2 základných zásad Zákonníka práce pracovnoprávne vzťahy podľa tohto zákona môžu vznikáť len so súhlasom fyzickej osoby a zamestnávateľa. Výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi, nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávneho vzťahu alebo spoluzamestnancov.

V predmetnej veci bolo vykonaným dokazovaním preukázané a v konaní ani nie je sporné, že odporca dal navrhovateľovi výpoveď z pracovného pomeru (uzavretého 1. apríla 1999) z dôvodu nadbytočnosti podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, ktorú mu doručil dňa 24. júla 2007. Keďže navrhovateľ bol od 24. júla 2007 do 31. decembra 2007 uznaný dočasne za práceneschopného, je nepochybné, že výpoveď mu bola daná v ochrannnej dobe, kedy platil zákaz výpovede (§ 64 ods. 1 písm. b/ Zákonníka

práce) . Neplatnosť výpovede navrhovateľ uplatnil na súde dňa 29. februára 2008. Súd oboch nižších stupňov dospeli k zhodnému záveru , že neplatnosť skončenia pracovného pomeru navrhovateľ uplatnil včas, v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť . Vychádzali z právneho názoru, podľa ktorého pracovný pomer navrhovateľa u odporcu sa mal skončiť posledným dňom ochranného doby t. j. 31. decembra 2007, o ktorú sa predĺžila trojmesačná výpovedná doba (nebolo pritom sporné, že začala plynúť od 1. augusta 2007). V porovnaní s nimi generálny prokurátorospel k záveru , že navrhovateľ podal návrh po uplynutí zákonom stanovenej lehoty (§ 77 Zákonníka práce) , lebo výpovedná doba sa v súlade s § 64 ods. 2 Zákonníka práce predlžuje o ochrannú dobu len v prípade, ak je výpoveď daná pred začiatkom ochranného doby . A o takýto prípad v danej veci nešlo.

Pre posúdenie, či navrhovateľ uplatnil neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou na súde v lehote stanovenej v § 77 Zákonníka práce relevantnou otázkou, ktorú bolo treba vyriešiť je otázka týkajúca sa dňa, kedy mal pracovný pomer navrhovateľa u odporcu na základe predmetnej výpovede skončiť a z neho vyplývajúceho dňa , ktorým začala plynúť prekluzívna lehota na uplatnenie tohto nároku .

Treba uviesť, že účinky po daní výpovede spočívajúce v skončení pracovného pomeru nenastávajú okamžite jej doručením, ale až po uplynutí času , ktorý Zákonník práce upravuje ako výpovednú dobu (§ 62) . Ide o časový úsek , ktorý musí uplynúť od dania výpovede do skončenia pracovnoprávneho vzťahu . Výpovedná doba pritom nezačína plynúť ihneď po doručení výpovede druhému účastníkovi (pracovnoprávneho vzťahu) , ale až prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení výpovede a končí uplynutím posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca , za predpokladu, že nie je stanovené inak.

Možnosť zamestnávateľa skončiť so zamestnancom pracovný pomer výpoveďou uvedeným uplynutím výpovednej doby, Zákonník práce pod sankciou neplatnosti viaže na splnenie špecifikovaných materiálnych i formálnych podmienok. Vo svojich ustanoveniach prihliada však na to, že existujú situácie, za ktorých by sa mohli dôsledky výpovede , (aj keď spĺňajúcej všetky tieto podmienky) , prejaviť voči zamestnancovi veľmi nepriaznivo. Preto v ustanovení § 64 ods. 1 zakotvuje pre zamestnávateľa zákaz dať zamestnancovi výpoveď , pretože je v tzv. ochranného doby .

Vo vzťahu k ochranného doby Zákonník práce upravuje osobitne plynutie výpovednej doby len pri výpovedi danej pred začiatkom ochranného doby ustanovením § 64 ods. 2 tak, že ak pri takejto výpovedi by výpovedná doba mala uplynúť v ochranného doby, pracovný pomer sa skončí uplynutím posledného dňa ochranného doby (okrem prípadu, keď zamestnanec oznámi, že na predĺžení pracovného pomeru netrvá). Tým teda chráni zamestnancov, ktorým bola daná výpoveď pred začiatkom ochranného doby, predĺžením výpovednej doby o ochrannú dobu (ak by ochranná doba uplynula skôr ako výpovedná doba, pracovný pomer by sa skončil uplynutím výpovednej doby). Treba súhlasiť s generálnym prokurátorom len v tom, že v danej veci o takúto výpoveď nešlo.

Zákonník práce neupravuje plynutie výpovednej doby pri výpovedi danej v ochranného doby (ako v danej veci) osobitným ustanovením o predĺžení výpovednej doby o ochrannú dobu , ako je to v prípade výpovede danej pred začiatkom ochranného doby, už len z toho dôvodu, že výpoveď v ochranného doby ustanovením § 64 ods. 1 výslovne vylučuje.

Ak ale v rozpore s týmto ustanovením zamestnávateľ dá zamestnancovi výpoveď v ochranného doby, kedy je chránený zákazom výpovede, takáto intenzita ochrany musí zahŕňať aj ochranu z hľadiska plynutia výpovednej doby vo vzťahu k ochranného doby upraveného v ustanovení § 64 ods. 2 Zákonníka práce. Opačný záver by bol v rozpore s jednou so základných zásad vyjadrených v čl. 2 Zákonníka práce, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi, nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávneho vzťahu alebo spoluzamestnancov. Nemôže byť v súlade s dobrými mravmi výklad , podľa ktorého ustanovenie o predĺžení výpovednej doby o ochrannú dobu chráni len zamestnancov , ktorým bola daná výpoveď pred jej začiatkom . Nie však zamestnancov , ktorým bola daná výpoveď v ochranného doby len preto , že to Zákonník práce (z uvedených dôvodov) výslovne neupravuje. To by viedlo k neodôvodnenej tolerancii porušovania Zákonníka práce v situáciách, kedy Zákonník práce vylučuje skončenie pracovného pomeru výpoveďou.

Vychádzajúc zo skutkových okolností danej veci, keď odporca dal navrhovateľovi výpoveď dňa 24. júla 2007 v ochranného doby , (trojmesačná) výpovedná doba , ktorá by začala plynúť 1. augusta 2007 , by uplynula 31. októbra 2007 v ochranného doby , lebo navrhovateľ bol práceneschopný až do 31. decembra

2007 . Z vyššie uvedeného potom vyplýva záver, že k skončeniu pracovného pomeru mohlo dôjsť len uplynutím posledného dňa ochrannéj doby t. j. 31. decembra 2007. Od tohto dňa plynula prekluzívna lehota dvoch mesiacov na uplatnenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru (§ 77 Zákonníka práce). Z toho vyplýva, že navrhovateľ podal návrh na určenie neplatnosti výpovede 29. februára 2008 pred uplynutím prekluzívnej lehoty , teda včas. Preto súdy nižších stupňov , vychádzajúc zo správneho právneho záveru o včasnosti uplatnenia neplatnosti výpovede, dospeli aj k správne právnemu záveru o neplatnosti výpovede danej odporcom navrhovateľovi z dôvodu, že bola daná v ochrannéj dobe.

Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil, že by rozhodnutia súdov nižšieho stupňa vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) tak ako to obsahovo vymedzil generálny prokurátor Slovenskej republiky v mimoriadnom dovolaní, preto mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.).

Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (§ 148a ods. 2 O. s. p.). V danom prípade podnet podal odporca, ale Najvyšší súd Slovenskej republiky mu neuložil povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania, pretože navrhovateľ nepodal návrh na náhradu trov tohto konania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. , § 224 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.